

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL PROJEKTO „ELEKTRONINĖS KELIŲ RINKLIAVOS INFORMACINĖS SISTEMOS
SUKŪRIMAS“ PRIPAŽINIMO VALSTYBEI SVARBIU PROJEKTU
(TAP-22-2237(3)) (TAIS NR. 22-14899(4))**

2023-01-03 Nr. NV-8

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projekto tikslas: pripažinti projektą „Elektroninės kelių rinkliavos informacinės sistemos sukūrimas“ valstybei svarbiu projektu.

3. Dabartinė situacija:

- Lietuvos Respublikoje taikoma valstybinės reikšmės kelių finansavimo sistema neužtikrina pakankamų lėšų kelių infrastruktūros palaikymui ir plėtrai, o transporto priemonių savininkų / valdytojų sumokami kelių naudotojų mokesčiai nepadengia kelių naudotojų tiesiogiai infrastruktūrai padarytos žalos. Siekiant spręsti šią problemą, 2014 m. pradėta įgyvendinti idėja Lietuvoje pereiti nuo kelių naudotojo mokesčio (vinjetės) prie kelių rinkliavos pagal atstumą sistemos, taikant principus „naudotojas moka“ ir „teršėjas moka“;
- 2022 m. gruodžio 20 d. priimtu Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo pakeitimo įstatymu elektroninės kelių rinkliavos paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimo pradžia atidėta iki 2024 m. liepos 1 d.

4. Projekto esmė:

- Pripažinti projektą „Elektroninės kelių rinkliavos informacinės sistemos sukūrimas“, kuriuo įgyvendinama 2022–2030 metų plėtros programos valdytojos Susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programos pažangos priemonė „Didinti susisiekimo sistemos kuriamą vertę ir infrastruktūros panaudojimo efektyvumą“, valstybei svarbiu projektu.
- Nustatyti:
 - projekto tikslą – iki 2024 m. liepos 1 d. įdiegti Elektroninės kelių rinkliavos informacinę sistemą, veikiančią visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;
 - projekto investicijų vertę – 38 110 000 eurų projekto tikslui ir nustatytiems rezultatams pasiekti, iš jų 34 800 000 eurų – valstybės išdo paskola, suteikta VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcijos ir Finansų ministerijos 2021 m. rugsėjo 30 d. pasirašytos paskolos sutarties pagrindu; likusi dalis projektui finansuoti skirtų lėšų bus sukaupta ir reinvestuota iš planuojamų surinkti kelių rinkliavos lėšų;
 - projekto vykdytoją – AB Lietuvos automobilių kelių direkciją;
 - projekto įgyvendinimo rodiklį (sukurta, įdiegta ir parengta eksploatuoti Elektroninės kelių rinkliavos informacinė sistema (toliau – EKRIS), terminą (iki 2024 m. liepos 1 d.) ir rezultata (sukurta, įdiegta ir parengta eksploatuoti EKRIS. Kelių apmokestinimo pagal laiką sistema (e. vinjetės) pakeista kelių rinkliavos pagal atstumą sistema, taikant principus „teršėjas moka“ ir „naudotojas moka“).
- Projekto veikla – EKRIS įsigijimas pasirinkus optimalų investicinio projekto įgyvendinimo modelį, minėtos sistemos sukūrimas, įdiegimas bei administravimas, todėl pagal savo esmę Projektas taip pat yra skaitmenizavimo projektas ir kartu žaliają (taršos mažinimo) kryptį atitinkantis projektas;
- Įdiegus EKRIS, būtų pasiektos šios pirminės naudos:

- įgyvendintas teisingumo principas, nes būtų atsižvelgiama į vietinius kelių infrastruktūros naudotojus, kurie dabar už trumpą atstumą sumoka nepagrįstai didelį mokestį;
- elektroninė kelių rinkliava leistų užtikrinti teisingą išlaidų kelių infrastruktūrai sukurti ir išlaikyti pasidalijimą, būtų sudarytos sąlygos susigrąžinti dalį apmokestinamo kelių tinklo infrastruktūros statybai, priežiūrai, eksploatavimui ir plėtrai tenkančių išlaidų, nes tikimasi, kad naujoji apmokestinimo sistema padėtų surinkti du kartus didesnes pajamas, nei surenkama dabar;
- įdiegus automatizuotus rinkliavos mokėjimo kontrolės procesus, būtų efektyviai identifikuojami rinkliavos vengimo bei naudotojų piktnaudžiavimo atvejai.

- Projektu daromas poveikis ne mažiau kaip dviem valstybės veiklos sritims (Aplinka, miškai ir klimato kaita; Ekonomikos konkurencingumas ir valstybės informaciniai ištekliai; Transportas ir ryšiai).

5. Derinimas: Projektas suderintas su Aplinkos ministerija, Finansų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos transporto saugos administracija, Kelių direkcija.

Projektas svarstytas 2022 m. gruodžio 23 d. ir 2023 m. sausio 3 d. tarpinstituciniuose pasitarimuose – teikiamas patikslintas įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas, taip pat lydraštis papildytas šiais paaiškinimais - *Projektą pripažinus valstybei svarbiu projektu bus sudarytos galimybės projektą įgyvendinti sklandžiai ir laiku, mažinant teisminių ginčų rizikas, užtikrinant principą „naudotojas moka“ ir „teršėjas moka“, taip efektyviai išnaudojant transporto infrastruktūrą, o surinktas lėšas skiriant kelių tinklui plėsti ir prižiūrėti. Taip pat Projekto teisinio statuso pasikeitimas tiesiogiai prisidės prie spartesnių sprendimų priėmimo visuose projekto įgyvendinimo stadijose, tame tarpe ir teisminiuose procesuose. Taip pat bus padidinta projekto stebėsena bei kontrolė, o tai leis užtikrinti, kad valstybei reikšmingų pajamų dalis bus pradėta surinkti laiku.*

6. Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

7. Dalykinio vertinimo išvada: Projektas svarstytinas Vyriausybės posėdyje.

Patarėjas

Arvydas Nevas, tel. +37052098787; +37065842723, el. p. arvydas.nevas@lr.lt